

Bruxelles, 7. lipnja 2023.
(OR. en)

10027/23

Međuinstitucijski predmet:
2022/0401(APP)

SOC 415
ANTIDISCRIM 117
GENDER 119
JAI 758
FREMP 167

NAPOMENA

Od: Odbor stalnih predstavnika (dio 1.)

Za: Vijeće

Br. preth. dok.: 9539/23

Predmet: Prijedlog DIREKTIVE VIJEĆA o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, jednakog postupanja u području zapošljavanja i rada prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, jednakog postupanja prema ženama i muškarcima u pitanjima socijalne sigurnosti te u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, te o brisanju članka 13. Direktive 2000/43/EZ i članka 12. Direktive 2004/113/EZ
– *opći pristup*

I. UVOD

Komisija je 7. prosinca 2022. Vijeću dostavila Prijedlog direktive Vijeća o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, jednakog postupanja u području zapošljavanja i rada prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, jednakog postupanja prema ženama i muškarcima u pitanjima socijalne sigurnosti te u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, te o brisanju članka 13. Direktive 2000/43/EZ i članka 12. Direktive 2004/113/EZ.

U skladu sa zakonodavstvom EU-a o jednakosti sve države članice dužne su imenovati „tijela za jednakost” za borbu protiv diskriminacije na temelju rasnog ili etničkog podrijetla (Direktiva 2000/43/EZ), kao i na temelju spola (Direktiva 2004/113/EZ). Tijela za jednakost pružaju pomoć žrtvama diskriminacije, provode neovisna istraživanja, objavljuju izvješća i daju preporuke o pitanjima povezanim s diskriminacijom. Trenutačno se mandati i nadležnosti tijela za jednakost znatno razlikuju među državama članicama. Predloženom direktivom želi se ojačati njihovu ulogu i neovisnost, utvrditi minimalne standarde za njihovo funkcioniranje, a njihov mandat proširiti na pitanja obuhvaćena direktivama 79/7/EEZ i 2000/78/EZ, kojima se trenutačno ne dodjeljuju ovlasti tijelima za jednakost.

Prijedlog se temelji na članku 19. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), kojim se EU-u daje nadležnost za suzbijanje diskriminacije na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili seksualne orijentacije. O predloženoj direktivi pregovarati će se u okviru posebnog zakonodavnog postupka predviđenog člankom 19. stavkom 1. UFEU-a, u skladu s kojim Vijeće odlučuje jednoglasno, uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta. Komisija je prijedlog donijela zajedno s drugim prijedlogom o standardima za tijela za jednakost koji obuhvaća još dvije direktive o jednakosti, a temelji se na članku 157. UFEU-a (redovni zakonodavni postupak)¹.

Nacionalni parlamenti Italije i Portugala te jedan od dvaju domova češkog parlamenta (Senat) podnijeli su mišljenja o prijedlogu Komisije. Litavski parlament također je objavio rezoluciju o prijedlogu².

Europski gospodarski i socijalni odbor donio je mišljenje 22. ožujka 2023.³

Europski nadzornik za zaštitu podataka svoje je mišljenje dao 2. veljače 2023.⁴

Delegacija Estonije zadržala je parlamentarnu analitičku rezervu.

¹ Vidjeti dok. 10038/23.

² Komisija nije trebala preispitati prijedlog.

³ Dok. 8910/23.

⁴ Dok. 6296/23.

II. TRENUTAČNO STANJE RADA U VIJEĆU

Tijekom razmatranja prijedloga u Radnoj skupini za socijalna pitanja⁵ predsjedništvo je temeljito revidiralo tekst kako bi se otklonile bojazni koje su izrazile delegacije. Znatan dio izmjena uveden je kako bi se uzele u obzir raznolikost i posebnosti postojećih nacionalnih sustava, pri čemu su sve države članice već uspostavile tijela za jednakost u sklopu svojeg pravnog i administrativnog okvira.

Glavne izmjene uključuju sljedeće:

1. Pojašnjen je koncept neovisnosti tijela za jednakost iz članka 3., posebno u pogledu njihove organizacijske i unutarnje strukture te izvršavanja njihovih različitih nadležnosti.
2. Izmijenjen je i članak 4. kako bi se osiguralo da tijela za jednakost raspolažu odgovarajućim resursima te da se istodobno omogući dostatna fleksibilnost za prilagodbu različitim nacionalnim kontekstima i postojećim sustavima.
3. Radi veće jasnoće predsjedništvo je podijelilo članak 8. na dva članka: jedan posvećen istragama (članak 8.) i drugi koji se odnosi na mišljenja i odluke (članak 8.a).
4. Mogućnosti koje su državama članicama na raspolaganju u vezi s dodjelom ovlasti tijelima za jednakost za sudjelovanje u sudskim postupcima iz članka 9. revidirane su kako bi se uzela u obzir činjenica da se pravni sustavi država članica uvelike razlikuju.

⁵ Sastanci su održani 10. i 20. siječnja, 7. veljače, 2. ožujka, 20. i 21. ožujka, 18. i 19. travnja te 15. i 25. svibnja 2023.

5. U pogledu mehanizama povezanih s praćenjem i izvješćivanjem iz članka 16., u sadašnjem tekstu pojašnjava se činjenica da se pokazatelji utvrđuju provedbenim aktom koji treba donijeti u okviru postupka ispitivanja. Osim toga, revidiranim tekstom predviđa se rok od *(24 mjeseca nakon datuma stupanja na snagu Direktive)* do kojeg Komisija donosi provedbeni akt i pojašnjava se činjenica da će se pokazatelji odnositi na „funkcioniranje tijela za jednakost imenovanih na temelju ove Direktive”, a ne na praktične učinke Direktive kao takve.

6. Razdoblje prenošenja promijenjeno je na 36 mjeseci u odnosu na 18 mjeseci iz prijedloga Komisije.

III. KOMPROMISNI PRIJEDLOG PREDSDJEDNIŠTVA

Predsjedništvo je 31. svibnja Coreperu predstavilo kompromisni tekst⁶ u cilju postizanja općeg pristupa na sastanku Vijeća EPSCO 12. lipnja 2023. Velika većina delegacija poduprla je tekst predsjedništva. Jedna delegacija zatražila je izmjene odredaba o praćenju i izvješćivanju (uvodna izjava 44. i članak 16.), a druga je izrazila daljnju zabrinutost i uložila analitičku rezervu.

Kako bi se osigurao čvrst mandat i najšira moguća potpora delegacija, predsjedništvo je pripremlilo novi kompromisni prijedlog, koji je 7. lipnja 2023. predstavljen Coreperu⁷. Predsjedništvo je preformuliralo članak 8. o ovlastima za provođenje istraga koje treba dodijeliti tijelima za jednakost, a u članak 16. unijelo je novu rečenicu o praćenju i izvješćivanju u kojoj se navodi da pokazatelji o funkcioniranju tijela za jednakost nisu namijenjeni rangiranju ni izdavanju posebnih preporuka pojedinačnim državama članicama.

Gotovo sve delegacije mogle su poduprijeti novi kompromisni tekst i nijedna delegacija nije mu se usprotivila.

⁶ Dok. 9442/23.

⁷ Dok. 9539/23.

IV. ZAKLJUČAK

Vijeće (EPSCO) poziva se da postigne dogovor o općem pristupu o tekstu kako je naveden u Prilogu ovoj napomeni.

Prijedlog

DIREKTIVE VIJEĆA

o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, jednakog postupanja u području zapošljavanja i rada prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, jednakog postupanja prema ženama i muškarcima u pitanjima socijalne sigurnosti te u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, te o izmjeni Direktive 2000/43/EZ i Direktive 2004/113/EZ

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 19. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir suglasnost Europskog parlamenta⁸,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora⁹,

⁸ SL C , , str. .

⁹ SL C , , str. .

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija¹⁰,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog nadzornika za zaštitu podataka¹¹,

u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

¹⁰ SL C , , str. .

¹¹ SL C , , str. .

- (1) U Ugovorima i Povelji Europske unije o temeljnim pravima pravo na ravnopravnost i pravo na nediskriminaciju priznaju se kao temeljne vrijednosti Unije¹², a Unija je već donijela nekoliko direktiva o zabrani diskriminacije.
- (2) U skladu s člankom 19. stavkom 1. UFEU-a, ne dovodeći u pitanje ostale odredbe Ugovorâ, Vijeće može u okviru nadležnosti koje su Ugovorima dodijeljene Uniji, odlučujući jednoglasno u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom i uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta, poduzeti odgovarajuće radnje radi suzbijanja diskriminacije na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije.
- (3) Svrha je ove Direktive utvrditi minimalne zahtjeve za funkcioniranje tijela za jednakost kako bi se povećala njihova djelotvornost i zajamčila njihova neovisnost radi bolje primjene načela jednakog postupanja kako proizlazi iz direktiva Vijeća 79/7/EEZ¹³, 2000/43/EZ¹⁴, 2000/78/EZ¹⁵ i 2004/113/EZ¹⁶.
- (4) Direktivom 79/7/EEZ zabranjuje se diskriminacija na temelju spola u pitanjima socijalne sigurnosti.
- (5) Direktivom 2000/43/EZ zabranjuje se diskriminacija na temelju rasnog ili etničkog podrijetla.
- (6) Direktivom 2000/78/EZ zabranjuje se diskriminacija na temelju vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili seksualne orijentacije u vezi sa zapošljavanjem, obavljanjem zanimanja i strukovnim osposobljavanjem.

¹² Članci 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji („UEU”), članci 8. i 10. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”) i članci 21., 23. i 26. Povelje.

¹³ Direktiva Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti (SL L 6, 10.1.1979., str. 24.).

¹⁴ Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo (SL L 180, 19.7.2000., str. 22.).

¹⁵ Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, 2.12.2000., str. 16.).

¹⁶ Direktiva Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. o provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga (SL L 373, 21.12.2004., str. 37.).

- (7) Direktivom 2004/113/EZ zabranjuje se diskriminacija na temelju spola u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga.
- (8) Direktivama 2000/43/EZ i 2004/113/EZ od država članica zahtijeva se da imenuju jedno ili više tijela za promicanje, uključujući analizu, praćenje i potporu, jednakog postupanja prema svim osobama bez diskriminacije na temeljima koji su obuhvaćeni odgovarajućom direktivom (dalje u tekstu: „tijela za jednakost”). Direktivama se od država članica zahtijeva da osiguraju da nadležnosti tijela za jednakost uključuju pružanje neovisne pomoći žrtvama, provođenje neovisnih istraživanja o diskriminaciji, objavljivanje neovisnih izvješća i davanje preporuka o svim pitanjima koja se odnose na tu diskriminaciju.
- (9) Direktivama 2006/54/EZ¹⁷ i 2010/41/EU¹⁸ Europskog parlamenta i Vijeća isto se tako predviđa imenovanje tijela za jednakost za promicanje, analizu, praćenje i podupiranje jednakog postupanja prema svim osobama bez diskriminacije na temelju spola.
- (10) Sve države članice osnovale su tijela za jednakost u skladu s direktivama 2000/43/EZ i 2004/113/EZ. Uspostavljen je raznolik sustav tijela za jednakost i zabilježeni su primjeri dobre prakse. Međutim, mnoga tijela za jednakost nailaze na poteškoće, posebno kada je riječ o resursima, neovisnosti i ovlastima potrebnima za obavljanje zadaća.

¹⁷ Direktiva 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada (SL L 204, 26.7.2006., str. 23.).

¹⁸ Direktiva 2010/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji su samozaposleni i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 86/613/EEZ (SL L 180, 15.7.2010., str. 1.).

- (11) Direktivama 2000/43/EZ i 2004/113/EZ državama članicama ostavljene su široke diskrecijske ovlasti u pitanjima strukture i funkcioniranja tijela za jednakost. Zbog toga su se pojavile znatne razlike u ovlastima, nadležnostima, strukturi, resursima i operativnom funkcioniranju tijela za jednakost uspostavljenih u državama članicama. To pak znači da se zaštita od diskriminacije razlikuje od jedne države članice do druge.
- (12) Iako se direktivama 79/7/EEZ i 2000/78/EZ od država članica ne zahtijeva da ovlasti za bavljenje pitanjima obuhvaćenima tim direktivama dodijele tijelima za jednakost, takva su tijela u većini državi članica nadležna za ta pitanja, kada je to utvrđeno nacionalnim pravom. Međutim, to nije slučaj u svim državama članicama, zbog čega razina zaštite od diskriminacije u pitanjima obuhvaćenima tim direktivama nije jednaka u cijeloj Uniji.
- (13) Kako bi tijela za jednakost mogla djelotvorno doprinositi provedbi direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ promicanjem jednakog postupanja, sprečavanjem diskriminacije i pružanjem pomoći u pristupu pravosuđu u cijeloj Uniji svim osobama i skupinama koje su diskriminirane, potrebno je donijeti minimalne standarde za funkcioniranje tih tijela te proširiti njihov mandat na pitanja obuhvaćena direktivama 79/7/EEZ i 2000/78/EZ. Novim standardima uzima se u obzir Preporuka Komisije 2018/951¹⁹, a temelje se na nekima od njezinih odredaba i u njoj predloženom pristupu. Usto se temelje i na drugim relevantnim instrumentima, kao što su Opća preporuka politike br. 2²⁰ o tijelima za jednakost koju je donijela Europska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI) te Pariška načela²¹ koja su donijeli Ujedinjeni narodi i koja se primjenjuju na nacionalne institucije za ljudska prava.

¹⁹ Preporuka Komisije (EU) 2018/951 od 22. lipnja 2018. o standardima za tijela za jednakost (SL L 167, 4.7.2018., str. 28.).

²⁰ Opća preporuka politike ECRI-ja br. 2 o tijelima za jednakost i borbi protiv rasizma i netolerancije na nacionalnoj razini, donesena 13. lipnja 1997. i revidirana 7. prosinca 2017.

²¹ Načela koja se odnose na status nacionalnih institucija donesena Rezolucijom Opće skupštine 48/134 od 20. prosinca 1993.

- [(14) Isti minimalni standardi za funkcioniranje tijela za jednakost u vezi s pitanjima obuhvaćenih direktivama 2006/54/EZ i 2010/41/EU predviđeni su u Direktivi (EU) .../... *[o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema ženama i muškarcima te njihovih jednakih mogućnosti u pitanjima zapošljavanja i rada te o izmjeni Direktive 2006/54/EZ i Direktive 2010/41/EU²².]*
- (15) Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati na djelovanje tijela za jednakost u vezi s pitanjima obuhvaćenima direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ. Standardi bi se trebali odnositi samo na funkcioniranje tijela za jednakost i njima se ne bi trebalo proširivati materijalno ili osobno područje primjene tih direktiva.
- (16) Pri promicanju jednakog postupanja, sprečavanju diskriminacije, prikupljanju podataka o diskriminaciji i pružanju pomoći žrtvama diskriminacije tijela za jednakost posebnu bi pozornost trebala obraćati na diskriminaciju na nekoliko temelja obuhvaćenu direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ.
- (16a) (novo) Države članice trebale bi imenovati jedno ili više tijela za izvršavanje nadležnosti utvrđenih u ovoj Direktivi. Države članice te nadležnosti mogu podijeliti među nekoliko tijela za jednakost, primjerice tako da sprečavanje diskriminacije, promicanje jednakog postupanja i pružanje pomoći žrtvama povjere jednom tijelu, a funkcije donošenja odluka drugome. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje nadležnosti inspektorata rada ili drugih provedbenih tijela, kao ni socijalnih partnera.

²² COM(2022) 688.

- (17) Tijela za jednakost svoju ulogu mogu djelotvorno ispunjavati samo ako mogu djelovati potpuno neovisno i bez ikakva vanjskog utjecaja. U tu bi svrhu države članice trebale poduzeti niz mjera koje doprinose neovisnosti tijela za jednakost. Tijela za jednakost koja izvršavaju nadležnosti utvrđene u ovoj Direktivi mogu biti dio ministarstva ili drugog organizacijskog subjekta, pod uvjetom da je osigurana njihova neovisnost. Pri obavljanju svojih zadaća i izvršavanju svojih nadležnosti tijela za jednakost trebala bi zadržati svoju neovisnost u odnosu na bilo kakav vanjski utjecaj, izravan ili neizravan, tako da se suzdrže od traženja ili primanja uputa od bilo koga. Tijela za jednakost trebala bi moći upravljati vlastitim financijskim i drugim resursima, među ostalim tako da odabiru vlastito osoblje i upravljaju njime, te bi trebala moći određivati vlastite prioritete unutar postojećeg pravnog okvira. Članovi osoblja koji se privremeno ili stalno nalaze na položajima na kojima se donose odluke ili na rukovodećim položajima, kao što su voditelj ili zamjenik voditelja tijela za jednakost i, ako je to primjenjivo, članovi upravnog odbora, trebali bi biti neovisni, kvalificirani za svoj položaj i odabrani transparentnim postupkom. Transparentnost u tom postupku može se, na primjer, osigurati javnim objavljivanjem oglasa za slobodna radna mjesta.
- (18) Države članice trebale bi osigurati da unutarnja struktura tijela za jednakost, kao što su unutarnja organizacija i procesi, omogućuje neovisno i, prema potrebi, nepristrano izvršavanje njihovih različitih nadležnosti tako da uspostave odgovarajuće zaštitne mjere u slučajevima u kojima tijela za jednakost imaju potencijalno proturječne zadaće, posebno kada su neke od tih zadaća usmjerene na potporu navodnim žrtvama. Tijela za jednakost trebala bi posebice tijekom provođenja istrage ili ocjenjivanja slučaja djelovati nepristrano, posebno kada tijelo za jednakost ima ovlast za donošenje obvezujućih odluka.
- (18a) Ako je tijelo za jednakost dio tijela s više mandata, kao što je pravobranitelj sa širim mandatom ili nacionalna institucija za ljudska prava, unutarnja struktura takvog tijela s više mandata trebala bi jamčiti djelotvorno izvršavanje posebnog mandata u području jednakosti.

- (19) U okviru svojih nacionalnih proračunskih postupaka države članice trebale bi osigurati da tijela za jednakost dobiju dostatna sredstva jer je to ključno za njihovo djelotvorno funkcioniranje i ispunjavanje zadaća, uključujući kvalificirano osoblje, odgovarajuće prostorije i infrastrukturu za djelotvorno obavljanje svih njihovih zadaća, u razumnom roku ili u roku utvrđenom nacionalnim pravom.
- (19a) Važno je da raspodjela financijskih resursa ostane stabilna, da se planira na višegodišnjoj osnovi i da tijelima za jednakost omogućuje da pokriju troškove koje bi moglo biti teško predvidjeti, primjerice u slučaju povećanja broja pritužaba, sudskih troškova i upotrebe automatiziranih sustava. Ključno je posvetiti pozornost mogućnostima i rizicima koji proizlaze iz upotrebe automatiziranih sustava, uključujući umjetnu inteligenciju. Tijela za jednakost osobito bi trebala biti opremljena odgovarajućim ljudskim i tehničkim resursima kako bi automatizirane sustave s jedne strane mogla upotrebljavati u svojem radu, a s druge strane ocijeniti njihovu usklađenost s pravilima o nediskriminaciji. Ako je tijelo za jednakost dio tijela s više mandata, trebalo bi osigurati resurse koji su mu potrebni za izvršavanje njegova mandata u području jednakosti.
- (20)
- (21) Tijela za jednakost, zajedno s drugim akterima, imaju ključnu ulogu u sprečavanju diskriminacije i promicanju jednakosti. Kako bi se riješili strukturni aspekti diskriminacije i doprinijelo društvenim promjenama, tijela za jednakost trebala bi biti ovlaštena za provođenje aktivnosti za sprečavanje diskriminacije na temeljima i u područjima obuhvaćenima direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ te za promicanje jednakog postupanja. Takve aktivnosti mogu uključivati razmjenu primjera dobre prakse, pozitivno djelovanje i osviještenost o jednakosti među javnim i privatnim subjektima te pružanje odgovarajućeg osposobljavanja, informacija, savjeta, smjernica i potpore tim subjektima. Također je ključno da tijela za jednakost komuniciraju s relevantnim dionicima i sudjeluju u javnoj raspravi.

- (22) Osim prevencije, glavna je zadaća tijela za jednakost pružiti pomoć navodnim žrtvama diskriminacije. Ta bi pomoć uvijek trebala uključivati barem davanje ključnih informacija podnositeljima pritužaba, uključujući informacije o tome hoće li pritužba biti zaključena ili o tome postoje li razlozi za daljnje postupanje, osim ako je pritužba podnesena anonimno. Države članice odgovorne su za definiranje načina na koje bi tijelo za jednakost trebalo obavještivati podnositelje pritužaba, kao što su rokovi za provedbu postupka ili postupovna jamstva protiv pritužaba koje se ponavljaju ili uvredljivih pritužaba.
- (23) Kako bi se osiguralo da ih mogu podnijeti sve navodne žrtve, pritužbe bi trebalo biti moguće podnijeti na različite načine. U skladu s Preporukom Komisije 2018/951 podnošenje pritužaba trebalo bi biti moguće na jeziku koji bira podnositelj pritužbe i koji je uobičajen u državi članici u kojoj se nalazi tijelo za jednakost. Kako bi se uklonio jedan od uzroka nedovoljnog prijavljivanja, točnije strah od odmazde, tijela za jednakost trebala bi navodne žrtve obavijestiti o primjenjivim pravilima o povjerljivosti.
- (24) Kako bi se omogućilo brzo, cjenovno pristupačno izvansudsko rješavanje sporova, države članice trebale bi strankama omogućiti da svoje sporove pokušaju riješiti na alternativan način, koji nudi samo tijelo za jednakost ili drugi postojeći nadležni subjekt. U slučaju da takav postupak završi bez rješenja ili ako bilo koja od stranaka odbije njegov ishod, stranke ne bi trebale biti spriječene u pokretanju postupka pred sudom. Države članice trebale bi modalitete postupka alternativnog rješavanja sporova definirati u skladu s nacionalnim pravom i praksom.
- (25) Ako posumnjaju na moguće kršenje načela jednakog postupanja utvrđenog direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ ili 2004/113/EZ, tijela za jednakost trebala bi moći provesti istragu, osobito slijedom pritužbe ili na vlastitu inicijativu.

- (26) Dokazi su ključni za utvrđivanje je li došlo do diskriminacije, a često nisu u rukama navodne žrtve. Stoga bi tijela za jednakost trebala imati pristup informacijama potrebnima za utvrđivanje je li došlo do diskriminacije i surađivati s drugim nadležnim tijelima, koja mogu uključivati odgovarajuće javne službe, kao što su inspektorati rada ili prosvjetna inspekcija, te socijalne partnere. Države članice trebale bi uspostaviti odgovarajući okvir za izvršavanje te nadležnosti u skladu s nacionalnim pravilima i postupcima. Države članice mogu, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, provođenje istraga povjeriti drugom nadležnom tijelu. Kako bi se izbjeglo udvostručavanje procesa, takvo nadležno tijelo trebalo bi tijelu za jednakost na njegov zahtjev dostaviti informacije o rezultatima istrage nakon dovršetka procesa.
- (27) Na temelju prikupljenih dokaza tijela za jednakost trebala bi dostaviti svoju ocjenu pritužbe. Države članice trebale bi utvrditi pravnu prirodu te ocjene, koja može biti neobvezujuće mišljenje ili obvezujuća odluka. I jedno i drugo trebalo bi sadržavati razloge za ocjenu i, prema potrebi, uključivati mjere za ispravljanje svih utvrđenih povreda načela jednakog postupanja i sprečavanje njihova ponavljanja, vodeći pritom računa o različitoj prirodi mišljenja i odluka. Kako bi se osigurala djelotvornost tijela za jednakost, države članice trebale bi donijeti odgovarajuće mehanizme za daljnje djelovanje na temelju mišljenja i provedbu odluka.
- (28) Kako bi informirala javnost o svojem radu i zakonodavstvu u području jednakosti, tijela za jednakost trebala bi moći objavljivati barem sažetke onih svojih mišljenja i odluka koje smatraju osobito važnima.

- (29) Tijela za jednakost trebala bi imati pravo sudjelovati u sudskim postupcima kako bi doprinijela osiguravanju poštovanja načela jednakog postupanja utvrđenog u direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ. Takvi sudski postupci mogu se odvijati na sudovima ili ekvivalentnim tijelima koja se bave pitanjima jednakog postupanja i diskriminacije, u skladu s nacionalnim pravom i praksom. Nacionalno pravo i praksa o dopuštenosti tužbi, a posebno bilo koji uvjet legitimnog interesa, ne mogu se primjenjivati na način koji bi mogao ugroziti djelotvornost prava na djelovanje tijela za jednakost. Ovlaсти za provođenje istraga i donošenje odluka te pravo na sudjelovanje u sudskim postupcima koji se ovom Direktivom daju tijelima za jednakost olakšat će praktičnu provedbu postojećih odredaba direktiva 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ o teretu dokazivanja i obrane prava. Pod uvjetima predviđenima ovom Direktivom, tijela za jednakost moći će utvrditi činjenice na temelju kojih se može pretpostaviti da je došlo do izravne ili neizravne diskriminacije, čime se ispunjavaju uvjeti iz članka 8. Direktive 2000/43/EZ, članka 10. Direktive 2000/78/EZ i članka 9. Direktive 2004/113/EZ. Žrtvama će se stoga putem potpore koju pružaju tijela za jednakost olakšati pristup pravosuđu. Tijela za jednakost mogu odabrati predmete za koje žele pokrenuti sudski postupak kako bi se doprinijelo pravilnom tumačenju i primjeni zakonodavstva o jednakom postupanju.
- (29a) Kada tijela za jednakost imaju ovlaści za donošenje obvezujućih odluka, trebala bi biti ovlaštena djelovati kao stranka u postupcima u vezi s izvršenjem ili sudskim preispitivanjem tih odluka. Tijela za jednakost također bi trebala moći podnositi očitovanja sudovima, na primjer davanjem svojeg stručnog mišljenja, u skladu s nacionalnim pravom i praksom.

- (29b) Pravo tijela za jednakost da sudjeluju u sudskim postupcima može poprimiti različite oblike u različitim nacionalnim pravnim okvirima. Stoga bi države članice u skladu s nacionalnim pravom i praksom trebale odabrati jedno od navedenih djelovanja ili više njih: djelovanje u ime jedne ili više žrtava, djelovanje kao potpora jednoj ili više žrtava ili pokretanje sudskih postupaka u svoje ime.
- (30) Tijela za jednakost mogu djelovati u ime žrtava ili kao potpora žrtvama, uz njihov pristanak kada je to primjenjivo, čime im se omogućuje pristup pravosuđu ako žrtve obeshrabruju postupovne i financijske prepreke ili strah od viktimizacije, što je čest slučaj. Kada djeluju u ime jedne ili više žrtava, tijela za jednakost predstavljaju žrtve pred sudom. Kada pružaju potporu jednoj ili više žrtava, tijela za jednakost sudjeluju u sudskim postupcima koje su pokrenule žrtve kako bi potkrijepila zahtjev.
- (31) Određene je slučajeve diskriminacije teško suzbijati jer ne postoji podnositelj pritužbe koji se sam bavi predmetom. U presudi u predmetu C-54/07 (Feryn)²³, koji je u svoje ime pokrenulo tijelo za jednakost, Sud Europske unije potvrdio je da se diskriminacija može utvrditi čak i ako nije identificirana žrtva. Stoga, kako bi se u javnom interesu suzbijala diskriminacija, države članice također mogu predvidjeti da bi tijela za jednakost trebala moći djelovati u svoje ime u određenim slučajevima diskriminacije, na primjer zbog njihove brojnosti ili ozbiljnosti, ili zbog potrebe za pravnim pojašnjenjem, a sve od toga može ukazivati na to da je diskriminacija strukturne ili sustavne prirode. Države članice mogu, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, propisati da se u takvim slučajevima diskriminacije mora identificirati osoba ili subjekt kao tuženik.

(32)

(33)

²³ Presuda od 10. srpnja 2008. u predmetu Feryn (C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397).

- (34) Kako bi se osiguralo poštovanje prava pojedinaca, države članice trebale bi ovlasti tijela za jednakost odrediti odgovarajućim postupovnim jamstvima kako bi se na odgovarajući način zaštitila ključna načela kao što su pravo na obranu i pravo na sudsko preispitivanje obvezujućih odluka. Na primjer, države članice mogu svjedocima i zviždačima ponuditi povjerljivost kao važan način poticanja prijavljivanja slučajeva diskriminacije.
- (35) Odredbe o pravu tijela za jednakost na sudjelovanje u sudskim postupcima ne mijenjaju prava žrtava i udruga, organizacija ili drugih pravnih osoba koje ostvaruju prava žrtava koje, u skladu s kriterijima utvrđenima nacionalnim pravom, imaju legitiman interes osigurati poštovanje direktiva 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ, kako je utvrđeno u tim direktivama, među ostalim onda kada su oni bili uključeni u sudske i/ili administrativne postupke.
- (36) Djelotvornost rada tijela za jednakost ovisi i o tome da se skupinama izloženima riziku od diskriminacije omogući potpun pristup uslugama tih tijela. U istraživanju koje je provela Agencija Europske unije za temeljna prava²⁴ 71 % pripadnika etničkih ili imigrantskih manjinskih skupina izjavilo je da ne zna ni za jednu organizaciju koja žrtvama diskriminacije pruža potporu ili savjete. U podupiranju tog pristupa ključno je da države članice osiguraju da ljudi budu upoznati sa svojim pravima i informirani o postojanju tijela za jednakost i uslugama koje ona pružaju. To je posebno važno za skupine u nepovoljnom položaju i skupine kojima može biti otežan pristup tim informacijama, primjerice zbog njihova nesigurnog ekonomskog statusa, dobi, invaliditeta, pismenosti, državljanstva ili boravišnog statusa, ili zbog pomanjkanja pristupa internetskim alatima.

²⁴ Istraživanje FRA-e EU-MIDIS II.

- (37) Svima bi trebalo zajamčiti jednak pristup uslugama i publikacijama tijela za jednakost. U tu svrhu trebalo bi utvrditi i ukloniti potencijalne prepreke pristupu uslugama tijela za jednakost. Usluge bi trebale biti besplatne za podnositelje pritužaba. Države članice također bi, ne dovodeći u pitanje autonomiju regionalnih i lokalnih tijela, trebale osigurati da usluge tijela za jednakost budu dostupne svim potencijalnim žrtvama na njihovu državnom području, primjerice osnivanjem lokalnih ureda, uključujući mobilne urede, upotrebom komunikacijskih alata, organiziranjem lokalnih kampanja, suradnjom s lokalnim izaslanicima ili organizacijama civilnog društva ili putem ugovornih pružatelja usluga.
- (38) Kako bi se osobama s invaliditetom zajamčio pristup svim uslugama i aktivnostima tijela za jednakost, potrebno je osigurati pristupačnost u skladu sa zahtjevima utvrđenima u Direktivi (EU) 2019/882²⁵ i osigurati razumnu prilagodbu u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom donesenom 13. prosinca 2006. Stoga bi tijela za jednakost trebala osigurati fizičku i digitalnu²⁶ pristupačnost sprečavanjem i uklanjanjem prepreka na koje osobe s invaliditetom mogu naići u pristupanju uslugama i informacijama tijela za jednakost te osigurati razumnu prilagodbu, provodeći potrebne i primjerene izmjene i prilagodbe kada je to potrebno u konkretnom slučaju.

²⁵ Direktiva (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 151, 7.6.2019., str. 70–115).

²⁶ Vidjeti Direktivu (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora (SL L 327, 2.12.2016., str. 1–15) i povezanu Provedbenu odluku.

- (39) Omogućivanje tijelima za jednakost da se na dugoročnoj osnovi redovito koordiniraju i surađuju na različitim razinama presudno je za uzajamno učenje, usklađenost i dosljednost te može proširiti doseg i učinak njihova rada. Tijela za jednakost trebala bi u okviru svojih područja nadležnosti surađivati s drugim tijelima za jednakost u istoj državi članici te s javnim i privatnim subjektima na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini te na razini Unije, kao što su mreže tijela za jednakost na razini EU-a, organizacije civilnog društva, tijela za zaštitu podataka, socijalni partneri, inspektorati rada i prosvjetne inspekcije, tijela za izvršavanje zakonodavstva, agencije koje su na nacionalnoj razini odgovorne za obranu ljudskih prava, nacionalni zavodi za statistiku, tijela koja upravljaju sredstvima Unije, nacionalne kontaktne točke za Rome, tijela za zaštitu potrošača i nacionalni neovisni mehanizmi za promicanje, zaštitu i praćenje Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.
- (40) Tijela za jednakost ne mogu ispuniti svoju ulogu stručnjaka za jednako postupanje ako se s njima ne savjetuje pravodobno tijekom postupka oblikovanja politika o pitanjima koja se odnose na prava i obveze koji proizlaze iz direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ. Stoga bi države članice trebale uspostaviti postupke kako bi osigurale pravodobno savjetovanje te ujedno tijelima za jednakost, kada tijela za jednakost to smatraju potrebnim, omogućiti da daju preporuke i objavljuju ih dovoljno rano kako bi ih se moglo uzeti u obzir.

- (41) Podaci o jednakosti ključni su za informiranje javnosti, senzibilizaciju građana, kvantificiranje diskriminacije, utvrđivanje trendova tijekom vremena, dokazivanje postojanja diskriminacije, evaluaciju provedbe zakonodavstva o jednakosti, dokazivanje potrebe za pozitivnim djelovanjem i doprinos donošenju politika utemeljenih na dokazima²⁷. Tijela za jednakost mogu doprinijeti razvoju podataka o jednakosti u te svrhe, primjerice organiziranjem okruglih stolova na kojima se okupljaju svi relevantni subjekti. Tijela za jednakost ujedno bi trebala prikupljati i analizirati podatke o vlastitim aktivnostima ili provoditi istraživanja te bi, u skladu s nacionalnim pravom, trebala moći pristupiti statističkim podacima povezanim s pravima i obvezama koji proizlaze iz direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ i koristiti se tim podacima. Osobni podaci koje prikuplja tijelo za jednakost trebali bi se anonimizirati ili, ako to nije moguće, pseudonimizirati.
- (41a) Tijela za jednakost trebala bi donijeti program rada u kojem se utvrđuju njihovi prioriteti i buduće aktivnosti, čime bi im se omogućilo da u okviru dugoročnog akcijskog plana osiguraju usklađenost različitih područja svojeg rada tijekom vremena i da riješe sustavna pitanja diskriminacije obuhvaćena njihovim mandatom.
- (42) Osim objavljivanja godišnjeg izvješća o aktivnostima, tijela za jednakost trebala bi redovito objavljevati izvješće koje uključuje cjelokupnu ocjenu situacije u vezi s diskriminacijom koja je obuhvaćena njihovim mandatom u državama članicama, kao i druga izvješća o diskriminaciji.

²⁷ Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni Direktive Vijeća 2000/43/EZ o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo („Direktiva o rasnoj jednakosti”) i Direktive Vijeća 2000/78/EZ o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja („Direktiva o jednakosti pri zapošljavanju”), COM(2021) 139 final.

- (43)
- (44) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu obveza država članica u pogledu izvješćivanja na temelju članka 16. stavka 2. u vezi s funkcioniranjem tijela za jednakost imenovanih na temelju ove Direktive, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za izradu popisa relevantnih pokazatelja na temelju kojih bi se trebali prikupljati podaci. Ti pokazatelji ne bi trebali biti namijenjeni rangiranju ili izdavanju posebnih preporuka upućenih pojedinačnim državama članicama.
- (44a) Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća²⁸.
- (45) Ovom se Direktivom utvrđuju minimalni zahtjevi, čime se državama članicama daje mogućnost uvođenja ili zadržavanja povoljnijih odredaba. Provedba ove Direktive ne bi smjela poslužiti kao opravdanje za nazadovanje u odnosu na situaciju koja trenutačno prevladava u svakoj od država članica.
- (45a) Svaka obrada osobnih podataka koju provode tijela za jednakost na temelju ove Direktive trebala bi se provoditi u potpunoj sukladnosti s Uredbom (EU) 2016/679. Države članice trebale bi osigurati da zadaće tijela za jednakost budu jasno utvrđene zakonom, u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (e) Uredbe (EU) 2016/679 u vezi s člankom 6. stavcima 2. i 3. te uredbe. Tijela za jednakost trebala bi obrađivati osobne podatke samo u mjeri u kojoj je to potrebno za ispunjavanje njihovih zadaća na temelju ove Direktive, čiji je cilj provedba temeljnih prava i obveza koje proizlaze iz direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ. Pojedince čiji se osobni podaci obrađuju trebalo bi obavijestiti o pravima koja imaju kao ispitanici, među ostalim o pravnim lijekovima koji su im dostupni na nacionalnoj razini.

²⁸ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (45b) Ako je za ispunjavanje zadaća tijela za jednakost potrebna obrada posebnih kategorija osobnih podataka iz članka 9. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/679, države članice trebale bi također osigurati da se nacionalnim pravom poštuje bit prava na zaštitu podataka i da se njime osiguravaju prikladne i posebne mjere za zaštitu temeljnih prava i interesa ispitanika, u skladu s člankom 9. stavkom 2. točkom (g) Uredbe (EU) 2016/679. Takve bi zaštitne mjere trebale, na primjer, uključivati unutarnje politike i mjere za osiguravanje smanjenja količine podataka, među ostalim anonimizacijom osobnih podataka, kada je to moguće, za pseudonimizaciju i šifriranje osobnih podataka, za sprečavanje neovlaštenog pristupa i prijenosa osobnih podataka te za osiguravanje da se osobni podaci ne obrađuju dulje nego što je potrebno za svrhe u koje se obrađuju.
- (46) Ovom se Direktivom nadograđuju pravila utvrđena u direktivama 2000/43/EZ i 2004/113/EU uvođenjem strožih standarda za funkcioniranje tijela za jednakost. Stoga bi trebalo izbrisati prethodne odredbe o tijelima za jednakost iz članka 13. Direktive 2000/43/EZ i članka 12. Direktive 2004/113/EZ.
- (47) Cilj je ove Direktive osigurati da tijela za jednakost funkcioniraju u skladu s minimalnim standardima kako bi se povećala njihova djelotvornost i zajamčila njihova neovisnost u cilju jačanja primjene načela jednakog postupanja. S obzirom na to da ciljeve ove Direktive ne mogu dostatno ostvariti države članice i da bi ih stoga trebalo ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku ova Direktiva, koja je ograničena na utvrđivanje minimalnih standarda, ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (48)
- (49)
- (50) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 2018/1725 te je on dao mišljenje 2. veljače 2023.

Članak 1.

Svrha, predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju minimalni zahtjevi za funkcioniranje tijela za jednakost kako bi se povećala njihova djelotvornost i zajamčila njihova neovisnost radi bolje primjene načela jednakog postupanja kako proizlazi iz direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ.
2. Obveze država članica i zadaće tijela za jednakost na temelju ove Direktive obuhvaćaju prava i obveze koji proizlaze iz direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ.

Članak 2.

Imenovanje tijela za jednakost

1. Države članice imenuju jedno ili više tijela (dalje u tekstu „tijela za jednakost“) za izvršavanje nadležnosti utvrđenih u ovoj Direktivi.
2. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje nadležnosti inspektorata rada ili drugih provedbenih tijela, kao ni socijalnih partnera.

Članak 3.

Neovisnost

1. Države članice poduzimaju mjere kako bi osigurale da su tijela za jednakost u obavljanju svojih zadaća i izvršavanju svojih nadležnosti neovisna i slobodna od vanjskog utjecaja, posebno kada je riječ o njihovoj unutarnjoj strukturi, odgovornosti, osoblju, organizacijskim pitanjima i upravljanju financijskim resursima.
2. Države članice predviđaju transparentne postupke u pogledu odabira, imenovanja, opoziva i mogućeg sukoba interesa osoblja tijela za jednakost koje se nalazi na položajima na kojima se donose odluke ili na rukovodećim položajima i, ako je to primjenjivo, članova upravnog odbora kako bi se zajamčila njihova stručnost i neovisnost.

3. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost uspostave unutarnju strukturu kojom se jamči neovisno i, prema potrebi, nepristrano izvršavanje njihovih nadležnosti.
4. Države članice osiguravaju da unutarnja struktura tijela s više mandata jamči djelotvorno izvršavanje mandata u području jednakosti.

Članak 4.

Resursi

1. Države članice u skladu sa svojim nacionalnim proračunskim postupcima osiguravaju da svako tijelo za jednakost ima ljudske, tehničke i financijske resurse koji su mu potrebni za djelotvorno obavljanje njegovih zadaća i izvršavanje njegovih nadležnosti na temeljima i u područjima obuhvaćenima direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ, među ostalim ako su tijela za jednakost dio tijela s više mandata.
- 2.

Članak 5.

Sprečavanje, promicanje i informiranje javnosti

1. Države članice donose odgovarajuće mjere, na primjer strategije, za informiranje javnosti na cijelom svojem državnom području, posvećujući posebnu pozornost pojedincima i skupinama izloženima riziku od diskriminacije, o pravima iz direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ te o postojanju tijela za jednakost i njihovim uslugama.
2. Države članice osiguravaju da su tijela za jednakost ovlaštena za provođenje aktivnosti za sprečavanje diskriminacije i za promicanje jednakog postupanja.
3. Države članice i tijela za jednakost uzimaju u obzir komunikacijske alate i formate primjerene za svaku od ciljnih skupina. Posebnu pozornost posvećuju skupinama kojima pristup informacijama može biti otežan, primjerice zbog njihova nesigurnog ekonomskog statusa, dobi, invaliditeta, pismenosti, državljanstva ili boravišnog statusa, ili zbog pomanjkanja pristupa internetskim alatima.

Članak 6.

Pomoć žrtvama

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost mogu pružiti pomoć navodnim žrtvama kako je utvrđeno u stavcima od 2. do 4.
2. Tijela za jednakost sposobna su primiti pritužbe na diskriminaciju.
3. Tijela za jednakost pomažu navodnim žrtvama, u početku tako što ih informiraju o pravnom okviru, što uključuje savjete usmjerene na njihovu konkretnu situaciju, o uslugama koje nude i povezanim postupovnim aspektima te o dostupnim pravnim lijekovima, među ostalim o mogućnosti pokretanja sudskog postupka.

Tijela za jednakost također informiraju navodne žrtve o primjenjivim pravilima u pogledu povjerljivosti, o zaštiti osobnih podataka i mogućnostima dobivanja psihološke ili druge relevantne potpore od drugih tijela ili organizacija.

4. Tijela za jednakost u razumnom roku obavješćuju podnositelja pritužbe o tome hoće li pritužba biti zaključena ili postoje razlozi za daljnje postupanje.

Članak 7.

Alternativno rješavanje sporova

Tijela za jednakost moraju strankama moći ponuditi mogućnost alternativnog rješavanja sporova. Taj postupak može voditi sâmo tijelo za jednakost ili drugi nadležni subjekt, u skladu s nacionalnim pravom i praksom, a u potonjem slučaju tijelo za jednakost može podnositi očitovanja tom subjektu. Ako takav postupak završi bez rješenja, njime se ne isključuje pravo na pokretanje postupka pred sudom.

Članak 8.

Istrage

1. Države članice osiguravaju da su tijela za jednakost ovlaštena za provođenje istraga kako bi utvrdila je li došlo do povrede načela jednakog postupanja utvrđenog u direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ.
2. Države članice osiguravaju okvir za provođenje istraga koji tijelima za jednakost omogućuje utvrđivanje činjenica. Tim se okvirom tijelima za jednakost prije svega daju djelotvorna prava na pristup informacijama i dokumentima potrebnima kako bi se utvrdilo je li došlo do diskriminacije. Njime se ujedno predviđaju odgovarajući mehanizmi za suradnju tijela za jednakost s relevantnim javnim tijelima u tu svrhu.
- 3.
4. Države članice također mogu drugom nadležnom tijelu povjeriti ovlasti iz stavaka 1. i 2., u skladu s nacionalnim pravom i praksom. Kada takvo nadležno tijelo dovrši svoju istragu, ono tijelu za jednakost na njegov zahtjev dostavlja informacije o rezultatima te istrage.

Članak 8.a

Mišljenja i odluke

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost imaju ovlasti za dokumentiranje svoje ocjene predmeta, uključujući utvrđivanje činjenica i obrazloženi zaključak o postojanju diskriminacije. Države članice utvrđuju hoće li ta ocjena imati oblik neobvezujućeg mišljenja ili obvezujuće odluke.
2. Neobvezujuća mišljenja i obvezujuće odluke prema potrebi uključuju posebne mjere za ispravljanje utvrđene povrede načela jednakog postupanja i sprečavanje njezina ponavljanja. Države članice uspostavljaju odgovarajuće mehanizme za daljnje djelovanje na temelju neobvezujućih mišljenja, kao što je obveza pružanja povratnih informacija, i za provedbu obvezujućih odluka.

3. Tijela za jednakost objavljuju barem sažetke onih svojih mišljenja i odluka koje smatraju osobito važnima.

Članak 9.

Sudski postupak

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost imaju pravo sudjelovati u sudskim postupcima u građanskopravnim i upravnoopravnim stvarima koje se odnose na provedbu načela jednakog postupanja utvrđenog u direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ kako je navedeno u stavcima od 2. do 5., u skladu s nacionalnim pravom i praksom o dopuštenosti tužbi, što obuhvaća sva pravila o obvezi dobivanja pristanka navodne žrtve.
2. Pravo tijela za jednakost na sudjelovanje u sudskim postupcima uključuje pravo na podnošenje očitovanja sudu, u skladu s nacionalnim pravom i praksom.
 - (a)
 - (b)
 - (c)
- 2.a Pravo tijela za jednakost na sudjelovanje u sudskim postupcima također uključuje barem jedno od navedenog:
 - (a) pravo na pokretanje postupka u ime jedne ili više žrtava;
 - (b) pravo na sudjelovanje u postupcima kao potpora jednoj ili više žrtava; ili
 - (c) pravo na pokretanje postupka u svoje ime kako bi obranilo javni interes.
- 2.b Pravo tijela za jednakost na sudjelovanje u sudskim postupcima uključuje pravo da sudjeluje kao stranka u postupcima izvršenja ili sudskog preispitivanja obvezujućih odluka, ako su tijela za jednakost ovlaštena donositi takve odluke na temelju članka 8.a.

- 3.
- 4.
5. Države članice mogu predvidjeti da se istrage na temelju članka 8. stavka 2. i članka 8.a ne pokreću niti nastavljaju dok su u tijeku sudski postupci o istom predmetu.

Članak 10.

Postupovne zaštitne mjere

Države članice osiguravaju da su u postupcima iz članaka 6., 7, 8, 8.a i 9. zaštićena prava uključenih fizičkih i pravnih osoba na obranu. Obvezujuće odluke iz članka 8.a podliježu sudskom preispitivanju u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 11.

Jednaki pristup

1. Države članice svima jamče jednak pristup uslugama i publikacijama tijela za jednakost.
 - 1.a Tijela za jednakost jamče nepostojanje prepreka podnošenju pritužaba, na primjer tako da pritužbe mogu primiti usmeno, u pisanom obliku i putem interneta.
2. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost svoje usluge podnositeljima pritužaba pružaju besplatno na cijelom njihovom državnom području, uključujući ruralna i udaljena područja.

Članak 11.a

Pristupačnost i razumna prilagodba za osobe s invaliditetom

Države članice osiguravaju pristupačnost i razumnu prilagodbu za osobe s invaliditetom kako bi im se zajamčio jednak pristup svim uslugama i aktivnostima tijela za jednakost, uključujući pomoć žrtvama, rješavanje pritužaba, alternativno rješavanje sporova, informacije i publikacije te aktivnosti sprečavanja, promicanja i informiranja javnosti.

Članak 12.

Suradnja

Države članice osiguravaju da tijela za jednakost u okviru svojih područja nadležnosti imaju uspostavljene odgovarajuće mehanizme za suradnju s drugim tijelima za jednakost u istoj državi članici te s relevantnim javnim i privatnim subjektima, uključujući inspektorate rada, socijalne partnere i organizacije civilnog društva, na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te u drugim državama članicama, na razini Unije i na međunarodnoj razini.

Članak 13.

Savjetovanje

Države članice uspostavljaju postupke kojima se osigurava da se vlade i druga relevantna javna tijela savjetuju s tijelima za jednakost o zakonodavstvu, politikama, postupku i programima povezanim s pravima i obvezama koji proizlaze iz direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ.

Države članice osiguravaju da tijela za jednakost imaju pravo davati preporuke o tim pitanjima, objavljivati ih i tražiti daljnje djelovanje u odnosu na svoje preporuke.

Članak 14.

Prikupljanje podataka o jednakosti i pristup tim podacima

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost prikupljaju podatke o svojim aktivnostima radi izrade izvješća iz članka 15. točaka (b) i (c).
2. Prikupljeni podaci raščlanjuju se prema temeljima i područjima obuhvaćenima direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ, a u skladu s pokazateljima iz članka 16. Prikupljeni se osobni podaci anonimiziraju ili, kada to nije moguće, pseudonimiziraju.

3. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost mogu pristupiti statističkim podacima koji se odnose na prava i obveze koji proizlaze iz direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ, u skladu s nacionalnim pravom, ako smatraju da su takvi statistički podaci potrebni za opću ocjenu situacije u vezi s diskriminacijom u državi članici te za sastavljanje izvješća iz članka 15. točke (c).
4. Države članice tijelima za jednakost dopuštaju da javnim i privatnim subjektima, uključujući javna tijela, socijalne partnere, poduzeća i organizacije civilnog društva, daju preporuke o tome koje podatke treba prikupljati u vezi s pravima i obvezama koji proizlaze iz direktiva 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ. Države članice tijelima za jednakost također mogu omogućiti da imaju koordinacijsku ulogu u prikupljanju podataka o jednakosti.
5. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost mogu provoditi neovisna istraživanja o diskriminaciji.

Članak 15.

Izvješća i strateško planiranje

Države članice osiguravaju da tijela za jednakost:

- (a) donesu program rada u kojem se utvrđuju njihovi prioriteti i buduće aktivnosti;
- (b) izrađuju i stavljaju na raspolaganje javnosti godišnja izvješća o radu, uključujući svoj godišnji proračun, osoblje i financijsko izvještavanje;
- (c) najmanje svake četiri godine objavljuju jedno ili više izvješća s preporukama o stanju u vezi s jednakim postupanjem i diskriminacijom, uključujući moguća strukturna pitanja, u svojoj državi članici.

Članak 16.

Praćenje i izvješćivanje

1. Komisija do [24 mjeseca nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive] provedbenim aktom utvrđuje popis zajedničkih pokazatelja o funkcioniranju tijela za jednakost imenovanih na temelju ove Direktive. Pri pripremi pokazatelja Komisija može zatražiti savjet Agencije Europske unije za temeljna prava i Europskog instituta za ravnopravnost spolova te mreža tijela za jednakost na razini EU-a. Ti pokazatelji obuhvaćaju resurse, neovisno funkcioniranje i djelotvornost tijela za jednakost, kao i promjene u njihovom mandatu, ovlastima ili strukturi, čime se osiguravaju usporedivost, objektivnost i pouzdanost podataka prikupljenih na nacionalnoj razini. Pokazatelji nisu namijenjeni rangiranju ili izdavanju posebnih preporuka za pojedinačne države članice.

Provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 18.a. stavka 2.

2. Do [sedam godina nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive] i svakih pet godina nakon toga države članice Komisiji dostavljaju sve relevantne informacije o primjeni ove Direktive. Takve informacije uključuju barem podatke o funkcioniranju tijela za jednakost i uzimaju u obzir izvješća koja su sastavila tijela za jednakost u skladu s člankom 15. točkama (b) i (c).
3. Komisija sastavlja izvješće o primjeni i praktičnim učincima ove Direktive na temelju informacija iz stavka 2. i dodatnih relevantnih podataka koje su Agencija Europske unije za temeljna prava i Europski institut za ravnopravnost spolova prikupili na nacionalnoj razini i na razini Unije, posebno od mreža tijela za jednakost na razini EU-a i drugih dionika.

Članak 17.

Minimalni zahtjevi

1. Države članice mogu uvesti ili zadržati odredbe koje su povoljnije od minimalnih zahtjeva utvrđenih u ovoj Direktivi.
2. Provedba ove Direktive ni u kojim okolnostima ne predstavlja osnovu za smanjenje razine zaštite od diskriminacije koju države članice već pružaju u pitanjima obuhvaćenima direktivama 79/7/EEZ, 2000/43/EZ, 2000/78/EZ i 2004/113/EZ.

Članak 18.

Obrada osobnih podataka

1. Države članice osiguravaju da tijela za jednakost mogu prikupljati i obrađivati osobne podatke samo ako je to potrebno za izvršavanje zadaće na temelju ove Direktive.
2. Države članice osiguravaju da se pri obradi posebnih kategorija osobnih podataka iz članka 9. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/679 uspostave prikladne i posebne mjere za zaštitu temeljnih prava i interesa ispitanika.

Članak 18.a

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 19.

Izbrisani članci direktiva 2000/43/EZ i 2004/113/EZ

Članak 13. Direktive 2000/43/EZ i članak 12. Direktive 2004/113/EZ brišu se. Upućivanja na tijela za promicanje jednakog postupanja iz tih članaka smatraju se upućivanjima na tijela za jednakost iz članka 2. ove Direktive.

Članak 20.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do [36 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive]. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 21.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 19. primjenjuje se od [datum iz članka 20. stavka 1.].

Članak 22.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik/Predsjednica
